

ZALECENIE RADY**z dnia 9 lipca 2019 r.****w sprawie krajowego programu reform Słowacji na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Słowację programu stabilności na 2019 r.**

(2019/C 301/25)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 21 listopada 2018 r. Komisja przyjęła roczną analizę wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr 2019 na rzecz koordynacji polityki gospodarczej. W należyтым stopniu uwzględniono w niej Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. Priorytety określone w rocznej analizie wzrostu gospodarczego zostały zatwierdzone przez Radę Europejską w dniu 21 marca 2019 r. W dniu 21 listopada 2018 r. na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 ⁽²⁾ Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym nie wskazała Słowacji jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zaleceń Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, które zostało zatwierdzone przez Radę Europejską w dniu 21 marca 2019 r. W dniu 9 kwietnia 2019 r. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro ⁽³⁾ (zwane dalej „zaleceniem dla strefy euro na 2019 r.”), które określa pięć zaleceń dla strefy euro (zwanym dalej „zaleceniami dla strefy euro”).

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ Dz.U. C 136 z 12.4.2019, s. 1.

- (2) Jako państwo członkowskie, którego walutą jest euro, oraz ze względu na bliskie powiązania pomiędzy gospodarkami w unii gospodarczej i walutowej, Słowacja powinna zapewnić pełne i terminowe wdrożenie zalecenia dla strefy euro na 2019 r., co znajduje odzwierciedlenie w zaleceniach 2–4 poniżej. W szczególności środki mające na celu przeciwdziałanie korupcji i poprawę sytuacji w obszarze wymiaru sprawiedliwości pomogą w realizacji pierwszego zalecenia dla strefy euro w odniesieniu do jakości instytucji; skoncentrowanie polityki gospodarczej związanej z inwestycjami na określonych obszarach przyczyni się do realizacji drugiego zalecenia dla strefy euro w zakresie wspierania inwestycji, natomiast środki mające na celu poprawę umiejętności pomogą w wykonaniu trzeciego zalecenia dla strefy euro odnośnie do funkcjonowania rynku pracy.
- (3) Sprawozdanie krajowe za 2019 r. dotyczące Słowacji zostało opublikowane w dniu 27 lutego 2019 r. Zawiera ono ocenę postępów Słowacji w realizacji zaleceń dla tego kraju, przyjętych przez Radę w dniu 13 lipca 2018 r. ⁽⁴⁾, działań podjętych w związku z zaleceniami dla tego kraju z poprzednich lat, a także postępów Słowacji w realizacji jej krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”.
- (4) W dniu 25 kwietnia 2019 r. Słowacja przedłożyła swój krajowy program reform na 2019 r. i program stabilności na 2019 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.
- (5) Odpowiednie zalecenia dla tego kraju znalazły odzwierciedlenie w programowaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych („funduszy ESI”) na lata 2014–2020. Jak przewidziano w art. 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ⁽⁵⁾, Komisja może zwrócić się do państwa członkowskiego z wnioskiem o dokonanie przeglądu oraz zaproponowanie zmian w umowie partnerstwa i odpowiednich programach, w przypadku gdy jest to konieczne do wsparcia realizacji stosownych zaleceń Rady. Komisja przedstawiła więcej szczegółowych informacji na temat sposobu wykorzystania przez nią tego przepisu w wytycznych w sprawie stosowania działań łączących skuteczność funduszy ESI z należytych zarządzaniem gospodarczym.
- (6) Słowacja jest obecnie objęta częścią zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu. W programie stabilności na 2019 r. rząd zakłada poprawę salda nominalnego z deficytu na poziomie 0,7 % produktu krajowego brutto (PKB) w 2018 r. do poziomu zrównoważonego budżetu w 2019 r. i brak zmian do 2022 r. W oparciu o przeliczone saldo strukturalne ⁽⁶⁾ planuje się, że średniookresowy cel budżetowy – zmieniony z deficytu strukturalnego w wysokości 0,5 % PKB w 2019 r. na 1 % PKB od 2020 r. – zostanie osiągnięty w 2020 r. Zgodnie z programem stabilności na 2019 r. oczekuje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB będzie stopniowo spadać z 47,5 % PKB w 2019 r. do 44,4 % PKB do 2022 r. Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto te prognozy budżetowe, jest wiarygodny. Oprócz tego środki niezbędne do osiągnięcia planowanego deficytu docelowego, począwszy od 2019 r., nie zostały jeszcze w pełni określone. Budżet zawiera bliżej nieokreśloną kategorię wydatków nazwaną „rezerwami budżetowymi” (wynoszącą 0,7 % PKB), co zmniejsza przewidywalność wykonania budżetu.
- (7) W dniu 13 lipca 2018 r. Rada zaleciła Słowacji zapewnienie, by nominalna stopa wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto ⁽⁷⁾ nie przekroczyła 4,1 % w 2019 r., co odpowiadałoby rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,5 % PKB. W świetle prognozy Komisji z jesieni 2018 r., zgodnie z którą w 2019 r. przewiduje się zbliżenie do średniookresowego celu, a także zgodnie z przepisami dotyczącymi odmrażania wymaganej korekty, nominalna stopa wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto nie powinna przekroczyć 4,6 %, co odpowiada rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,3 % w 2019 r. Prognoza Komisji z wiosny 2019 r. wskazuje na ryzyko wystąpienia znaczącego odstępstwa od zalecanej korekty budżetowej w latach 2018 i 2019 w ujęciu łącznym.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 320 z 10.9.2018, s. 107.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

⁽⁶⁾ Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, nieuwzględniającym środków jednorazowych i tymczasowych, ponownie przeliczone przez Komisję przy użyciu powszechnie przyjętej metodyki.

⁽⁷⁾ Publiczne wydatki pierwotne netto to wydatki publiczne ogółem z wyłączeniem wydatków z tytułu odsetek, wydatków na programy unijne w pełni równoważonych dochodami z funduszy unijnych oraz niedyskrecjonalnych zmian w wydatkach na zasiłki dla bezrobotnych. Nakłady brutto na środki trwałe finansowane z zasobów krajowych rozkłada się na okres czterech lat. Uwzględnia się dyskrecjonalne środki po stronie dochodów lub prawnie przewidziany wzrost dochodów. Środki jednorazowe, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków, są saldowane.

- (8) W 2020 r. Słowacja powinna osiągnąć swój średniookresowy cel budżetowy. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2019 r. przy założeniu niezmiennego kursu polityki odpowiada to maksymalnej stopie wzrostu nominalnego publicznych wydatków pierwotnych netto wynoszącej 4,6 %, co przekłada się na korektę strukturalną wynoszącą 0,3 % PKB. Według prognozy Komisji z wiosny 2019 r. przy założeniu niezmiennego kursu polityki istnieje ryzyko znaczącego odstępstwa od tego wymogu w latach 2019 i 2020 w ujęciu łącznym. Prognozuje się, że w latach 2019 i 2020 Słowacja spełni warunki reguły dotyczącej zadłużenia. Ogólnie rzecz biorąc, Rada jest zdania, że od 2019 r. należy podjąć niezbędne działania w celu przestrzegania przepisów paktu stabilności i wzrostu.
- (9) W perspektywie długoterminowej nadal istnieje średnie ryzyko dotyczące stabilności finansów publicznych Słowacji. Zgodnie ze sprawozdaniem Komisji dotyczącym stabilności budżetowej z 2018 r. niezbędna będzie łączna poprawa o 2,5 punktu procentowego PKB w strukturalnym saldzie pierwotnym w celu ustabilizowania relacji długu do PKB w perspektywie długoterminowej, w kontekście scenariusza zakładającego kontynuację dotychczasowej polityki. Wynika to z prognozowanego wzrostu wydatków na świadczenia emerytalne i opiekę zdrowotną, co zwiększa koszty związane ze starzeniem się społeczeństwa (wspólny wkład w wysokości 1,8 punktu procentowego PKB). Z uwagi na to, że współczynnik urodzeń jest niski, a średnie trwanie życia na Słowacji ma się jeszcze wydłużyć, prognozuje się, że do 2060 r. współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi (tj. stosunek liczby osób starszych do liczby ludności aktywnej zawodowo tzn. ludności pracującej lub szkolącej się) wzrośnie niemal trzykrotnie. W 2016 r. na dziesięć zatrudnionych osób przypadały jedynie około trzy osoby biernie zawodowo powyżej 65 lat. Zakłada się, że wskaźnik ten wzrośnie i do 2060 r. na dziesięć zatrudnionych osób przypadać będzie ponad siedem biernych zawodowo osób (gospodarczy współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi). Wprowadzenie automatycznych dostosowań wieku emerytalnego do średniego trwania życia stopniowo poprawiło długoterminową stabilność systemu emerytalnego. Uznano to za ważne narzędzie zapewniające sprawiedliwość międzypokoleniową i stabilność w perspektywie długoterminowej. Obawy związane z długoterminową stabilnością fiskalną systemów emerytalnych pogłębiły się po przyjęciu przez parlament w dniu 28 marca 2019 r. poprawki do konstytucji, wprowadzającej pułap wieku emerytalnego (64 lata dla mężczyzn i bezdzietnych kobiet, przy czym w przypadku kobiet za każde z pierwszych trojga dzieci pułap wieku obniżany jest o pół roku), co oznacza, że automatyczne dostosowania związane ze średnim trwaniem życia nie będą miały zastosowania po osiągnięciu pułapu. Według słowackiej rady budżetowej taki pułap wieku zwiększy dodatkowo wydatki o 1,6 % PKB, z 8,6 % w 2016 r. do 11,4 % w 2070 r. w porównaniu ze wzrostem do 9,8 % przewidywanym w sprawozdaniu na temat starzenia się społeczeństwa z 2018 r. Spowoduje to znaczne zwiększenie zagrożenia dla stabilności finansów publicznych. W chwili obecnej nie przedstawiono żadnych środków wyrównawczych ani nie obliczono wpływu na dochody i ubóstwo osób w starszym wieku.
- (10) Pomimo pewnych postępów w zwalczaniu uchylania się od opodatkowania nieprzestrzeganie przepisów podatkowych pozostaje problemem, a luka w podatku VAT spowodowana nieprzestrzeganiem przepisów ponad dwukrotnie przewyższała średnią unijną w 2016 r. Chociaż oczekuje się, że środki przewidziane w trzecim planie działania przyniosą pozytywne rezultaty, niektóre z nich nie zostały jeszcze wdrożone. Na przykład wprowadzenie elektronicznych deklaracji podatkowych może zmniejszyć obciążenie administracyjne po stronie podatników, jednak niewdrożenie wszystkich planowanych środków może sprawić, że ogólny efekt będzie ograniczony. Jednocześnie ustrukturyzowane ramy działań politycznych mogą pomóc ograniczyć częste zmiany w kodeksie podatkowym i sprzyjać jego uproszczeniu. Wreszcie w porównaniu z innymi państwami członkowskimi niewykorzystany pozostaje potencjał dochodowy opodatkowania związanego z ochroną środowiska i opodatkowania majątku.
- (11) Nadal zachodzą pozytywne zmiany na rynku pracy, których wyrazem jest wzrost zatrudnienia i historycznie niski poziom bezrobocia. Poczyniono znaczne postępy w realizacji planu działania na rzecz długotrwale bezrobotnych, co przyczyniło się do zmniejszenia liczby takich osób o jedną trzecią w ciągu dwóch lat. Niemniej jednak stopa długotrwałego bezrobocia utrzymuje się powyżej średniej unijnej i dotyka w szczególności osoby o niskich kwalifikacjach, osoby młode i Romów. W przeciwieństwie do malejących stóp bezrobocia głównym problemem stały się zgłaszane niedobory wykwalifikowanej siły roboczej. Wciąż występują poważne różnice regionalne na rynku pracy: wyższy wskaźnik bezrobocia odnotowuje się w trzech regionach na wschodzie Słowacji, a niedobory siły roboczej występują głównie w zachodniej części kraju. Aby promować bardziej aktywne zaangażowanie pracodawców i związków zawodowych, konieczne jest dalsze budowanie ich zdolności.
- (12) Zakres i skuteczność polityk mających na celu zwiększenie szans na zatrudnienie są ograniczone. Ugruntowano programy szkoleń i przekwalifikowania zawodowego, ale są one nadal niewystarczające i nie w pełni ukierunkowane na osoby długotrwale bezrobotne oraz grupy znajdujące się w niekorzystnej sytuacji. System edukacji nie przyczynia się w dostatecznym stopniu do rozwoju społeczno-gospodarczego i jest niedofinansowany na wszystkich szczeblach. Do pilnych wyzwań należą: niska jakość wyników kształcenia, uczestnictwo Romów w powszechnej edukacji sprzyjającej włączeniu społecznemu od wczesnego dzieciństwa oraz skuteczna integracja uczniów ze środowisk charakteryzujących się niekorzystną sytuacją społeczno-ekonomiczną w obszarze kształcenia i szkolenia (zważywszy na rosnący wskaźnik wczesnego kończenia nauki). Według norm międzynarodowych wyniki kształcenia nadal są słabe, a poziom podstawowych umiejętności niski, przy czym, przy czym ogromny

wpływ na te wyniki ma status społeczno-ekonomiczny uczniów. Wyzwaniem jest zapewnienie, aby obywatele Słowacji zdobywali lepsze umiejętności w kontekście zmieniającej się gospodarki i społeczeństwa. Pomimo stopniowych podwyżek wynagrodzeń do 2020 r. zawód nauczyciela pozostaje nieatrakcyjny, a problem związany z niedoborem kadry nauczycielskiej się pogłębia. Ponadto jakość i adekwatność szkolenia wstępnego oraz możliwości rozwoju zawodowego nauczycieli są ograniczone. Obecne środki mające na celu wspieranie równości i edukacji włączającej nie spełniły jak dotąd oczekiwań i nie zaobserwowano żadnych faktycznych postępów w zakresie zapobiegania segregacji dzieci romskich. Rząd przyjął krajowy plan reform kształcenia i wychowania (2018–2027) oraz pierwszy plan działania (2018–2019) (wraz z preliminarem budżetowym), jak również nowe przepisy dotyczące zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym. Istotne będzie skuteczne wdrażanie i monitorowanie tych środków, aby sprawdzić, czy przynoszą oczekiwane rezultaty.

- (13) Niski wskaźnik zatrudnienia kobiet odzwierciedla fakt, że mężczyźni rzadko decydują się na długie urlopy rodzicielskie, a ponadto występuje niewielki wybór i ograniczony dostęp do przystępnych cenowo placówek opieki nad dziećmi i opieki długoterminowej. Szczególnie w przypadku dzieci w wieku poniżej trzech lat wskaźnik zapisów do placówek opieki pozostaje ogólnie niezwykle niski. Rząd przyjął nową decyzję w sprawie obowiązkowego uczęszczania do placówek wczesnej edukacji i opieki dla dzieci od piątego roku życia, ze skutkiem od 2020 r. Konieczne są jednak dalsze inwestycje w placówki opieki nad dziećmi i placówki przedszkolne; należy także zachęcać do korzystania z nich.
- (14) Chociaż odsetek osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym jest niższy od średniej unijnej, poziom ten jest znacznie wyższy w wielu okręgach w południowej i wschodniej Słowacji. Istnieje wyraźne wąskie gardło w dostępie do edukacji włączającej wysokiej jakości, w przypadku której różnice regionalne przekładają się na szczególnie wysokie wskaźniki wczesnego kończenia nauki. Inne wąskie gardła dotyczą zapewnienia grupom w niekorzystnej sytuacji, zwłaszcza Romom, a także osobom z niepełnosprawnościami, osobom bezdomnym i tym, których dotyczy problem wykluczenia mieszkaniowego, dostępu do opieki zdrowotnej, opieki długoterminowej, mieszkań socjalnych i innych zasadniczych usług. Zintegrowane podejście ma istotne znaczenie dla wspierania włączenia społecznego tych grup.
- (15) Reformy, których celem jest poprawa opłacalności systemu opieki zdrowotnej, nabierają tempa, chociaż stopień ich wdrożenia różni się w poszczególnych obszarach opieki. Działania polityczne realizowane w kontekście przeglądu wydatków na ochronę zdrowia przyniosły pewne pozytywne rezultaty, głównie po serii działań ograniczających koszty w obszarach związanych z produktami leczniczymi i wyrobami medycznymi. Nadal jednak istnieje pole do zwiększenia skuteczności i zapewnienia lepszej jakości opieki przez strategiczną realokację zasobów między obszarami opieki. Świadczenie usług zdrowotnych wciąż w nadmiernym stopniu opiera się na szpitalach, które – pomimo regularnego umarzania długów – w dalszym ciągu borykają się z rosnącym zadłużeniem i mają trudności z finansowaniem inwestycji niezbędnych do poprawy wydajności i jakości opieki zdrowotnej. Wzmocnienie podstawowej opieki ma kluczowe znaczenie dla ograniczenia możliwego do uniknięcia korzystania z usług szpitalnych, przy czym niewielka liczba lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej oraz ograniczony zakres usług oferowanych w ramach podstawowej opieki utrudniają zwiększanie wydajności tego systemu. W związku z tym, że rząd rozpoczął działania mające rozwiązać problem niedoboru pracowników służby zdrowia, ważne będzie wpisanie tych wysiłków w długoterminową strategię służącą stopniowej decentralizacji usług opieki doraźnej, poprawy podstawowej opieki zdrowotnej i usług prewencyjnych.
- (16) Rozdrobniony system badań naukowych zmniejsza skuteczność publicznych inwestycji w badania naukowe i rozwój (R&D) mających podnieść jakość badań naukowych i nie przyciąga prywatnego finansowania. Polityka w zakresie badań naukowych i innowacji charakteryzuje się nieskuteczną koordynacją między ministerstwami a innymi podmiotami, co prowadzi do opóźnień i braku realizacji ważnych reform. Nieoptymalny proces transformacji Słowackiej Akademii Nauk wzbudził obawy co do ciągłości jej działalności, co doprowadziło do załamania całego procesu. Brak ukierunkowanych działań lub niepowodzenie w ich realizacji, a do tego ograniczone zaangażowanie instytucji badawczych i ograniczone możliwości badawcze przyczyniają się do niskiego poziomu prywatnych wydatków na badania naukowe i rozwój. Ogólnie rzecz biorąc, inwestycje przedsiębiorstw w badania naukowe i rozwój pozostają jednymi z najniższych w Unii i skupiają się na średniozaawansowanych/wysokozaawansowanych technologiach produkcyjnych, a więc obszarach zdominowanych przez przedsiębiorstwa wielonarodowe. Działania służące stymulowaniu transferu wiedzy, wzmocnieniu zdolności innowacyjnych w przemyśle oraz poprawie współpracy między przedsiębiorstwami a ośrodkami akademickimi prowadzone są powoli.

- (17) Aby zwiększyć wydajność Słowacji i utrzymać proces konwergencji, konieczne są również stałe wysiłki na rzecz inwestycji w infrastrukturę cyfrową i transportową oraz efektywność energetyczną. Konieczna jest poprawa jakości podstawowych stałych sieci szerokopasmowych i zasięgu 4G, a także korzystanie w większym stopniu z ultraszybkich sieci szerokopasmowych. Inwestowanie w efektywność energetyczną, zwłaszcza w sektorze budownictwa, a także w technologię środowiskową może stymulować zielony wzrost i pomoże zachować bardzo ograniczone zasoby środowiskowe. Ponadto, aby umożliwić regionom słabiej rozwiniętym nadrobienie zaległości i aby stały się one bardziej oparte na wiedzy, konkurencyjne i produkcyjne, potrzebne są bardziej strategiczne inwestycje zmierzające do uzupełnienia braków w infrastrukturze i do poprawy sieci transportowych. Słowacja pozostaje w tyle pod względem ukończenia budowy bazowej sieci zarówno drogowej, jak i kolejowej w ramach transeuropejskiej sieci transportowej, np. w korytarzu Ren-Dunaj. Problemy związane z siecią transportową można by rozwiązać przez poprawę wzajemnych połączeń, multimodalności i interoperacyjności istniejącej sieci transportu publicznego i miejskiego oraz poprzez promowanie zrównoważonych środków transportu.
- (18) Znaczne obciążenia administracyjne i regulacyjne mogą mieć negatywny wpływ na inwestycje i innowacje, zwłaszcza w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Pomimo wysiłków rządu obciążenie administracyjne nie jest w wystarczający sposób ograniczane, a warunki prowadzenia działalności gospodarczej na Słowacji słabo wypadają na tle innych państw. Obawy przedsiębiorców budzi jakość prawodawstwa i brak jego przewidywalności. Należy zająć się tymi problemami i w pełni wdrożyć krajową strategię na rzecz lepszego stanowienia prawa (RIA2020) i wzmocnić krajowe centrum lepszego stanowienia prawa oraz zdolności analityczne administracji państwowej. Sektor usług świadczonych w ramach wolnych zawodów pozostaje ściśle uregulowany. Restrykcyjność regulacji przekracza unijną średnią ważoną w przypadku prawników, rzeczników patentowych, inżynierów budownictwa, architektów, księgowych, przewodników turystycznych i pośredników w obrocie nieruchomościami.
- (19) Rząd w znacznym stopniu reformuje praktyki w zakresie zamówień publicznych, dokonując przeglądu ram prawnych w celu uproszczenia procedur i obniżenia kosztów transakcji. Z zadowoleniem przyjmuje się fakt, że kładziony jest nowy nacisk na profesjonalizację, jednak ogólne korzyści uwidaczniają się powoli. W związku z brakiem zaufania do instytucji publicznych nabywcy publiczni muszą dołożyć większych starań, aby odzyskać zaufanie przedsiębiorstw, mediów i ogółu społeczeństwa. Utrudnia to wprowadzanie bardzo potrzebnych nowatorskich praktyk. Należy zwiększyć wysiłki na rzecz częstszego korzystania z kryteriów jakości, aby osiągnąć lepszy stosunek jakości do ceny i poprawić strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych.
- (20) Administracja publiczna na Słowacji nadal zмага się z niewydolnością i wąskimi gardłami, których główną przyczyną jest nieskuteczna współpraca między służbami rządowymi. Brak zdolności i planowania strategicznego, a także niewydolność administracji utrudniają sprawne działanie europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. W rezultacie Słowacja utraciła środki o wartości 120 mln EUR za lata 2014–2020, natomiast dystrybucja środków finansowych na rzecz beneficjentów końcowych pozostaje na niskim poziomie. Ponadto nieoptymalne przygotowanie projektów finansowanych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych doprowadziło do opóźnień w inwestycjach i napiętych terminów procedur udzielania zamówień publicznych, co zwiększa ryzyko wystąpienia nieprawidłowości.
- (21) Wyzwaniem pozostaje korupcja, a determinacja, aby ścigać przypadki korupcji na wysokim szczeblu, jest ograniczona. Zwalczenie korupcji jest utrudnione ze względu na uchybienia organizacyjne i proceduralne na poziomie policji i prokuratury oraz słabą ochronę sygnalistów. Kolejnym wyzwaniem pozostaje poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości, w tym jego niezależności. Pomimo pewnej poprawy w zakresie wydajności i jakości utrzymują się obawy dotyczące niezależności sądownictwa, a opóźnienie w procesie mianowania sędziów do Trybunału Konstytucyjnego mogłoby rzutować na funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości.
- (22) Programowanie środków unijnych na lata 2021–2027 mogłoby pomóc w wyeliminowaniu niektórych braków wskazanych w zaleceniach, zwłaszcza w obszarach objętych załącznikiem D do sprawozdania krajowego z 2019 r. Pozwoliłoby to Słowacji na jak najlepsze wykorzystanie tych środków w odniesieniu do wskazanych sektorów, z uwzględnieniem różnic regionalnych. Ważnym czynnikiem wpływającym na powodzenie tej inwestycji jest wzmocnienie zdolności administracyjnych Słowacji w zakresie gospodarowania tymi środkami.

- (23) W ramach europejskiego semestru 2019 Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Słowacji, którą opublikowała w sprawozdaniu krajowym 2019. Komisja oceniła również program stabilności na 2019 r., krajowy program reform na 2019 r., a także działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Słowacji w poprzednich latach. Komisja wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki fiskalnej i społeczno-gospodarczej w Słowacji, ale także ich zgodność z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.
- (24) W świetle powyższej oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2019 r., a jej opinia ⁽⁸⁾ znajduje odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniu 1 poniżej,

NINIEJSZYM ZALECA Słowacji podjęcie w latach 2019 i 2020 działań mających na celu:

1. Osiągnięcie w 2020 r. średniookresowego celu budżetowego. Zapewnienie długoterminowej stabilności finansów publicznych, w szczególności w odniesieniu do systemu opieki zdrowotnej i systemu emerytalnego.
2. Podniesienie jakości edukacji i zapewnienie jej bardziej włączającego charakteru na wszystkich poziomach oraz rozwijanie umiejętności w zgodzie z potrzebami rynku pracy. Usprawnienie dostępu do wysokiej jakości i przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i opieki długoterminowej. Wspieranie integracji grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w szczególności Romów.
3. Skoncentrowanie polityki gospodarczej związanej z inwestycjami na opiece zdrowotnej, badaniach naukowych i innowacjach, transporcie, w szczególności na jego zrównoważonym charakterze, infrastrukturze cyfrowej, efektywności energetycznej, konkurencyjności MŚP oraz mieszkalnictwie socjalnym, przy uwzględnieniu różnic regionalnych. Zwiększenie wykorzystania kryteriów jakościowych i kryteriów kosztu w cyklu życia w procedurach udzielania zamówień publicznych.
4. Dalsze zwiększanie skuteczności wymiaru sprawiedliwości, ze szczególnym naciskiem na wzmocnienie jego niezależności, w tym w zakresie mianowania sędziów. Zwiększenie wysiłków na rzecz wykrywania i ścigania korupcji, w szczególności w sprawach dotyczących korupcji na dużą skalę.

Sporządzono w Brukseli dnia 9 lipca 2019 r.

W imieniu Rady
M. LINTILÄ
Przewodniczący

⁽⁸⁾ Na mocy art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1466/97.